

Elämäni pääkirjoitus

7/70

Nimi Merkki
39.

LUNTA oli satanut yhtenä. Tykistötulita ja pakkasta. Taipaleenvirta oli tukkoon jäätyneessä. Ja tarkkaan ne saatanat ampuvat.

Kamiinantorvia pitäisi kolistaa, ettei syntyisi nokivalkeita ja toinen ryhmä on sitten linjaan lähdessä.

Pulkassa alkoi vastaan tulla "kupruja" saaneita ja nukkuneita. Osotteita vaan rintaan, sitten kirkonkellot meukavat, mutta jäipäs suolle rutjakkeita pitkälle. Ne on nyt lumen peittämiä että lukua ei saa. Mutta mene laskemaan jos uskallat.

Se tuli ja ujelsi "kuustuuma", ilma oli revetä. Se jutkahti jäiseen maahan ja sujutteli siitä konekiväärin sorkkien väliin.

Me katsoimme vaah toisiamme silmiin. Sitten me arvasimme ettei se enää räjähdä. Seo oli siinä, outo kaveri.

Siinä sekasin ne asiat ~~muut~~, jotka korsumiehiä Taipaleen lohkolla eräänä pakkastalvena 1939 kiinnostivat.

SOTAA oli käyty seitsemettä viikkoa että vuosiluku oli huomaamatta vaihtunut ja sotaviikko-lasku oli niin ja näin, mutta se oli sinnepäin.

Aikaa oli kulunut ijäisyys, mutta eipä tuo hellittänyt. Vastahan se on ampumaankin oppinut.

Hiljaisia tunnustuksen sanoja oli lähtenyt lentämään Koukunniemen takaisiin vihollisen tykkipattereihin, josta käsin ne olivat meitä ja näitä maisemia jatkuvasti pieksäneet.

Koukunniemi muodosti komean hevosenkengän Vuoksen vesistössä jonka ulkopuolelta nyt puhutaan. Mutta eipä noita menty Terenttilän suolle mainostamaan. Mutta veräjämiehillä oli sellaisia tapoja etulinjassa.

Toisinaan uhkailivat Siberiaan laittaa, mutta kehumistakin tuli. Mutta, suomen sotilaat, täytyykö teidät joka mies tykillä ampua pois ennenkö te lopetatte. Sitten ne latelivat joukkoosastojen nimiä, Kenen kanssa suolla nokitusten olivat. Usein ne joukkoosastojen numeroistakin olivat selvillä. "Täällä sotamies Korhonen? makaa luutnantin petillä", sieltä joskus koväänisellä huudettiin, Se oli isällistä humaniaa, jättää maa ja suomalaiset kaulankatkaisiat. Sitten taas pantiin levy pyörinään: "Aallokko aallokko kutsuu kohti kuohujaan"... Kovin aatteellista se oli ajattelu 30-luvulla, jos saisi perästäpäin arvostella.

Koukunniemi oli ajat sitten luovutettu liian hengenvaarallisena paikkana. Se oli noin runsaan parin kilometrin levyinen niemeke. Ja niinsanottu Mannerheimin-linja kulki yli maakaistaleen, Suvannon rantaa pitkin. Siinä niemen vasemmassa laidassa oli ensinnä Mustaojan pahamaineinen suo, jossa nokitusten oltiin ja koväänislauluja kuunneltiin.

Taivas oli kiristänyt ruuvipenkkinsä viimeiseen pykälään. Huopatosut narskuivat jo menomatassa Virstakiven luona. Se oli metsäinen korsualue kuuluisan Terenttiläntien vasemmalla puolella. Katsoin ilmeettömälle taivaalle. Mutta taivas ei sen enempää sanonut. Kuusien oksantygät vaan heilahitivat kranaattien viuhkaisusta. Muuten oli takanapäin hiljaista. Mutta rautaa oli ilmassa ja maassa etulinjaan menessä. Siihen täytyi pysähtyä kuulemaan.

Kylmyys on huono kaveri ja piti kyyristellä ja etsiä suojapaikkaa kolhitussa lumessa. Räiskettä oli yhtenä. Ei se ryhmään osunut ja oli siinä muutakin miestä menossa.

Mutta se pelotti aina enemmän kun itse linjassa. Piti vaan kyykkä ja käskyä sai odottaa. Että lähdetäänäs taas eteenpäin.

Huopatossut painoivat ja unetti niin, että olisi hangelle oikaissut ja päässä takoi "vastaiskuun". Vihollinen siinä nerokkaasti häiriösi apujoukkojen pelosta kaikenkokoisilla aseillaan sorakuopan korsulle pääsemistä.

Taipaleenvirta JR.19.3 KKK kanta KK-ampuja.

Strikho on liian... aikainen...

SUOTTA ne historoitsiat kehuvat, mitenkä "keisari" otti nokkaunet ennen taistelua. Väsytti se tavallista miestäkin ja piinasi unipuudutus. Saati sitten Napoleunia ja miestä, joka oli vastuussa koko armeijansa puolesta.

Muuten hän suosi taiteilijoita, kertoo samat historian kirjoittajat.

Aasit ja runoilijat hän pisti keskustaan. Soturit suojelivat heitä sitten omalla hengellään. Mutta se oli monarkiaa. Suomi oli tasavalta ja Sillanpään marssilaulun mukaan, oli "joka miehellä oikeus"

EIPÄ ollut liikaa sittenkään ja heidän tuli taistella sen kokoisena ~~ku~~ kun olivat.

Korsuhöyryt vaan pöllyisivät ja raitis yöilma hotkaisi sen kohta sisuksiinsa kun lumipukuisia miehiä ilmestyi korsuaukosta johtavalle polulle. Se on pojat peloittavaa lähteä sisäänmurtoaukkoa paikkaamaan.

Mutta ahkion lenkit kaulaan vaan ja vastaisku se taas Terenttilänsuolla on menossa. Vieläkö ne rahkeet kestävät ylämäissä, mutta hirvitti se käski jäänkin. Se on pojat mylläkö--jos se on taas Terenttilässä.

Muutryhmä oli lähtenyt.

Kalustonpuute toli suurin kärsimys, mutta paljon siitä muutkin kansat oppivat. jos nyt sotaa oppikouluksi voidaan nimittää.

Liistereen kitinä kuuluu läheiseltä tieltä. Siinä kuuraantunut hevonen itsepäisesti kuormaansa kamposi koruleirille päin. Mies ja hevonen riitelivät kun piti umpihangessa tehdä käännös etulinjaan päin.

Hevosmies ehti selittämään, kun täyskäännös oli tehty: Jos olis tuolla hevosella kiverät takajalat, niinkuin kuuluu venäläisten hevosilla olevan, niin saisi ajaa pitkin hangenkuoria. Mutta eipä Heikki niitä liioin hevoselleen toivonut. Oli vaan ahkionvetäjille sanottava jotakin. Siinä metsätaipaleessa oli jo toisenkin kerran tuttaviksi tultu. Kovissakin paikoissa oli Heikki ajanut. Sumeilematta hävittäjän alta oli metsään sujahtanut, kun kk ja muut romppeet oli reestä purettu. Se oli hevosmiehen osa sujella omaa ja hevosensa nahkaa. Mitäpä se Talvisota olisikaan ollut, ilman neuvokasta hevosmiestään? Ne pojat kanssa yhdessä tekoja tekivät.

Venäläiset olivat urakalla ottaneet Järisevän patterit hävittääkseen. Ne ajoivat pitkät päivät pommejaan kun sontaa pellolle Järisevän kukkulaan. Mutta siltä ne järisivät. Tykki-miehet pistivät rautanaulan reikään, kun tykin lukko oli vioittunut ja vetivät vasaralla kantaan, sytytysreikään. Järisevän patterit sijaitsivat tästä puhumispaikasta, Virstakiven luota vasempaan, Laatokan rannalle. Rannikkopattereina ne etsivät merimaaleja, mutta kyllä ne maastokohteisiinkin "huokasivat". Paikalla oli ollut entinen müinaislinnake "Taipaleen kaupungissa", missä ne patterit kukkulalla sijaitsivat.

OLIMME taas kerran puikahtaneet läpi ~~ku~~ pelonsekaisen yömaiseman. Koneki-vääriahkio oli jäänyt keskityksen ajaksi tielle olemaan. Että katsotaanpas koliseeko osat, kun ahkionpeite oli täynnä keanaattien heittämää törkyä. Mutta terve se oli kun pukki ja painoi taas kun "piru--" olkapäätä vasten.

Matalissa ojissa oli vielä kaatuneita ja tukikohtien mutkissa ruuhkanaan entistä vihollismiestä. Lipsahteli vaan huopatossut ja oli kuljettava kyykkien. Vyörytystä kuului vielä jatkuvan, mutta käsky oli miehittää ja pitää kanssa miehitetyt asemat.

Ne alkoivat sorakuopan korsulta ja mutkittelivat hyvän matkaa Terenttilän suolla Kirvesmäin ja Suvannon suuntaan, (taikka sinnepäin,) satoja metrejä. Mutta meniästä se tuntui pitkälle kun ijäisyys ja edessä iskivät tulta kaikenlaiset lähitaisteluseet. Rautiaisen Paavolle oli ominaista, kun vaan pu-linoita kuului läheltä. Se on politrukki, hän sanoi, jos sillä on turkki. ja paavo pyyhkäisi kivääriään lumesta. Se yllyttää taas "hyökkimään", perhana.

Kk. Järisevän polkuväen. Marssi Puuvon Heikki (Puhkale) Kk-ryhmän hevosmies * Mäntäpintti historia
Rautiaisen Paavo Kk-ryhmän patterin kantaaja. Sillanpään ryhmän joht. kuollut.

Yllytyshulluutta se näytti monta kertaa olévan. Mutta omapa oli heillä asia. Lähdepäs nyt itse "hyökkimään". Edessä on suota, taatusti aukeata. Sellais- ta pommikuoppain rokottamaa ja vaikka 30 metrin päässä miehet ja hermot lii- pasimella seuraamassa hiirenkin liikettä. Se on kova paikka.

Sorakuopan komentokorsulla oli muistaakseni silloin Juuso Virtanen Suo- lahdesta, päällikkönä. Niin ne olivat onnistuneet pesäkkeen valtaamaan. Sellai- nen oli toteamus perille tullessa.

Siinä oli kolme kk-miestä kaatunut ja ilmeisesti kranaatin multa oli heidät siihen lopuksi kokonaan peittänyt. Päivä oli silloin 21 helmikuuta. Omia miehiä, tuttujakin oli eilispäivän aikaan kaatunut.

MUTTA härränsyrytykset jatkuivat yötä myöten, ja paine suokohteissa oli vyörytyksen jälkeenkkin kova. Kk-n piippu paloi kohta karrelle. Niitä jäähdytys- nesteitä ei aseiden vaipassa enää käytetty. Mutta heitteelle jääneistä konekivää- ristä temmattiin uusi tilalle ja jatkoimme laulua. Siinä oli sekin taika, että kuulisivat pesäkkeen paikalla taas uudet miehet olévan. Siinä näkyi ryntäilevän siltä hyökkääjien apujoukkoja, vaikka montut olivat nyt meidän ja entiset yrittäjät makasivat ojanpohjissa pitkänään ja poikki päin.

Monesko kerta se oli näissä kiistanalaisissa montuissa?

Omiakin apujoukkoja ilmestyi jo mies kerrallaan. Tästä parisataa metriä taaksepäin oli hyvin matala kohta ojassa ja vihollinen antoi nasevia pk-suihkuja. Se paikka oli sitten jotenkin ylitettävä, ja ensikertaistakin miestä näkyi olevan olevann tulijoiden joukossa. Että "oudoille oville" pojat siinä alkajaisiksi joutuivat.

Maiseman outous hiukaksi näit vanhaakin teki jää.

Tietämättömyys paikan pelisäännöistä ja avuttomuus viemärin pohjalla. Ihan varmaa ei ollut missä ystävät ja vihamiéhet täsmälleen olivat. Niitä kiep- pui kyllä linjojen eteen kaivamissaan ojissa ja poteroissa, että suorastaan sii- tä jotain huutelivat. Mutta etuna taas oli läheisyydestä, että säästyimme vielä ranuilta. Se oli vihollisen vakituinen valttiässä, lentopommit ja suorasauntau- tykit.. Sitten valojouvatruunoista huiskahti tuliviivoja yli kentän ja miehit- täjät saivat vissan osotteita, mihin suuntaan oli sihtailtava.

Mutta läheisyyteen jääneet olivat aika petoja. Yritti ne jotain, mutta mitä, takaisinvaltausta oli vaikea ajatella.

Nuori kiväärin mies väitti, että, Kun pesäkkeestä jatkui lyhyt ojanpätkä siellä puhutaan vierasta kieltä. Suomea vaiko venettä? Kielestä ei ollut varmaa. Se oli möykettä vaan kun pääsi suusta kovan paikan tullen. Siinä voi ereh- tyä mies kun mies. *3

MAISEMAN sielullista repivyyttä lisäsi yö ja linjojen salainen toisen- näköiseksi muuttuminen silloin. Soistunutta sekamaata oli myllertänyt jatkuva pommitus ja kuoppa oli milloin missäkin. Että kohta sitä ei entiseksi tuntenut.

Sittenkin se oli murheen suuri taikamaa. Se on hyvin ihmeellistä. Se paikka jossa ihmiset taistelivat suomonttujen omistuksesta ja kaatuivat.

Mutta mielettömyys-ajatus syntyy vasta matkan päästä, sivullisesta ja perästäpäin katsoen. Luulis siinä suoturpeen punnitukseksi tulleen.

TULI aamu ja hetkisen hiljaisuus. Vastarannan miehet siellä saikkaa hörppivät ja palalaikkaa soittivat, sanoi joku, sanoakseen vaan. Jotain.

Auringon suihkut valaisivat nyt, ja se oli mäkyä edessämme. Maisema kun maisema. jotain möykkyä vaan siellä täällä osoitti, että tavallinen se ei ollut.

Talitintti ilmestyi siihen. räpisteli säipiään ja istui konekiväärin lämpimälle vaipalle. Se tirkisteli ja keikkui liukkaalla alustallaan. Tapojaan se ei ollut muuttanut.

Jos halusi maalata tuon maiseman, se oli punaista- mustaa- valkosta. Tai kuvailla elämää " juoksuhaudassa". Se mikä käsin ja lapiolla mutkitellen kai- taan on vielä ymmärrettävää. Mutta itse elämä ja kuolema oli haisevassa pohja- mudassa ja kokkareissa oli verta.

* Tarkoitetaan "Paskiini-pailia"

3* Jotain omissa havaittu ilmiä, Enis kulläpöppi ei Vitelin juna- matissa ymmärtänyt vaikka me metrimä Suomessa puhuimme.

3* Juuso Virtanen JR. 19 JV. kompp. päällikkö Suolahden kauppalasta

PALAAAN vielä yh-aikaan. Siihen ristiriitojen sekamelskaan olivat Suomalaiset viimeisenä valtiona pohjois-euroopassa joutuneet, syksyllä 1939.

Toiset meistä jähkailivat taipuvaisina, että karjalan kannas ja muitakin vaatimusohjelman tukikohtia pitäisi venäläisille luovuttaa. Mutta perisuomalaiset, kokemuksiinsa nojaten ja pelkoa tuntien, suorasanaisesti ja selvästi julistivat, ei tuumaakaan maata, ohjelmaa,

Näin olivat muutkin Euroopan pienemmät kansat julistaneet. Jos nyt kynnelle kykenivät. Hitleriä vastaan, ei ollut yksikään kynnelle kyennyt.

Tukikohtia ei sitten suostuttu luovuttamaan ja venäläiset ryhtyivät niitä omin luvun ottamaan. Heillä oli sitä varten rajanpintaan toimitettu suurisuuntainen armeija. Vihollisen sisääntulo kannaksen vastasataneessa lumessa olikin mahtava näytelmä. Hyökkäysvaunut ja lentokone-armeijat kruunasivat sen komeutta ja voimaa. Päämääräksi oli asetettu vähintään Karjalan kannas ja tukikohtia Suomen mantereelta, ne oli välttämättä saatava. Mutta itärajan erämaista vyöryivät myöskin vihollisen panssaridivisionat, että kysymyksessä olikin suomen alueen valtaaminen kokonaan.

Yksityisistä ihmistunnoista olisi kamattanut tehdä tutkimus, jos olisi aikaa ollut. Nahkavyöllä ja kogartilla asetetut takalinjan miehet katsoivat taivaalle ja voimattomuuttaan kiroilivat ja siunailivat, kättä pitenpää kun ei juuri ollut. Etulinjamiehet panssareita kivääreillään paukuttivat.

Siitä se alkoi. Puhkesi ensimmäinen panssari ja lentokoneita tippui taivaalta. Lisäksi itärajan mottimiehet hiihtelivät vihollisen selustaan, ja näyttö oli saanut venäläiset hämmästyneenä pysähtymään?

VANHANA tulee filosofiksi ja vilkuilee taaksepäin. Mutta suomalaisilla oli 30-luvulla täydellinen oikeus menetellä niinkuin sitten tekivät. Sellaiset kovan pelin miehet kun Stalin ja Hitler, ymmärsivät kyllä vastarintaa kunnioittaa ja hämmästyneitä he teknillisesti olivat, se oli varmaa. Ja ideologisesti lienevät Terijoin hallituksen papereilla salaisesti takapuoliaan pyyhkäisseet.

Puola oli viimeisenä vallattu, ja palottu ja Paltian pienet valtiot olivat mättömiin pyyhkäisty, että vuorossa olivat nyt suomen asiat. Hitler ja Stalin ohjelmillaan kiehtoivat senikäistä miestä ja kannattajat heille suomestakin löytyivät. Siinä oli seikkailumaista väkivaltaa ja liikettä, väritöntä ja laihaa demokratiaa vastaan.

Herää, sanoi äiti, on aika lähteä sotaan, kuulin hänen sanovan aamuhämärässä tuvassa, kun Yh-n kutsukirje oli jo taskussani odottamassa. Hän oli lattialla polvillaan pesusoikon takana ja permantoa oli pyyhkäisty. Läksin siitä hyvästiä sanomatta ja taakseni vilkumatta, kun lähdeävä on. Housunlahkeet vaan kastuivat heinäkulosta ja märestä maasta, mutta se kumisi askelista. Maa oli kovaa. Se oli mieleeni jäänyt, että askeleeni siinä kuuluivat.

Äiti oli lähtöhetkellä pesusoikkoa koivikkoon tyhjentämässä ja oli kaikin puolin järjestynyt hyvin.

Kummallista, kun toisetkin osatoverit siinä istuivat. Oli lapualaismielistä, ja kommunisti mielteissään-- mutta suomalaisia he kuitenkin olivat. Syysmaisema vaihtoi vuoroin akkunoissa, suota, peltoa, metsiä, vettä. Olimme suojajoukkoina matkalla kohti Mannerheimin linjaa. Ei voinut arvata tulevan talvisotaa ja että jatkosodassa kuljemme Petroskoista Aunukseen, Syvärin takarantaan ja lappiin saksalaisia vastaan.* Sen tekivät osaltaan siinä vaununpenkillä istujat.

Paljon sanattomia ajatuksia vieräi ohitsemme maalaamattomissa ta-loissa. Ne uneksivat punamullasta, harmaat mökkikylät ja valkoisista akkunaraa-meistaan, miehen lähdettyä sotaan. Luonto oli aatteellista vielä 30-luvulla. Mutta eipä ollut tunteiluaikaa pitenpään. Siitä pitivät huolen kokoontumis pai-kan vääpelit, hynttyitä vaan niskaan heittivät.*

Varusteet olivat kyllä uutta tavaraa, mutta jälkijoukoille riitti nahkavyö ja kogarti. Se ei nyt yksinomaan köyhyydestä johtunut, mutta varustamaton oli suomeni maa, suhteessa ja toisessa. Kukapa tuosta välittikään, paitsi asiantuntijat harmistuneita olivat. Siltä kantilta he asioista huolehtivat.

* kokoontumispaikka Jyväskylässä Mutta

Jatkosodassa 10 D kenr. Heiskanen
Divis. viesti patalj. Kansaalin kylästä Syvärille (Kotiso)
Kuuttilaksi Torikan kylä, maahinmaase Røyttään ylämaahan

SELKKAUS oli nyt kenraaliasia ja Suomikin oli ajalleen velkaa ratkaista sen maantieteellinen ja "ideologinen" asema. Laatokka, Euroopan suurin järvi oli kanavayhteydessä Volgan vesistöön ja pohjoisessa Vienanmereen. ja venäläisten miljoona-kaupunki Nevajoin suistossa. Mutta Suomi oli menettäjäpuolena ja teki sitkeätä vastariintaa suuresta epäsuhteesta huolimatta.

Se on nyt sotilaspiirien asia, sanoi ulkoministeri Molotov, kun neuvottelut katkesivat, ja sodanjulistus se tavallaan olikin.

Tiättäväsi kenraaleja oli jo istumassa karttojensa takana ja tarvittiin vaan Mainilankylän laukaukset ja perustaa Terijoin hallitus, niin he saivat aseellisen toimiluvan.

Suomen aluevesi kiistanalaisella Karjalan kannaksella ulottui Metsäpirtistä Salmin pitäjään Laatokan koillisrannassa, mutta tarkoitus ei ole historiaa sen pitemmälle jatkaa. Edessäni on taipaleen lohkon kartta.

Siinä Koukunniemi seisoo eteläpäässä ja seuraava on Mustaoja. Vilakkalasta johtaa maantie josta kertomuksessakin puhutaan. Tiestä vasemmalla on Virstakiven korsualue. Oikealla kuuluisa Terenttilän sorakuoppa. Siitä Kirvesmäen suuntaan Terenttilän soita. Kunniakysymys se lienee -suonpuhkaisu Taipaleessa viholliselle ollut. Kun keskikannaksen joukot Summassa "Viipurin portin" puhkaisivat. Olisi Terenttilän tietä ollut mukava ajella suoraan Pietari Suuren rajalle. Se jäi nyt vaan tekemättä ja valtaamatta koko Laatokan puoleinen pää.

Mutta Taipale oli taipale monen rintamamiehen elämässä.

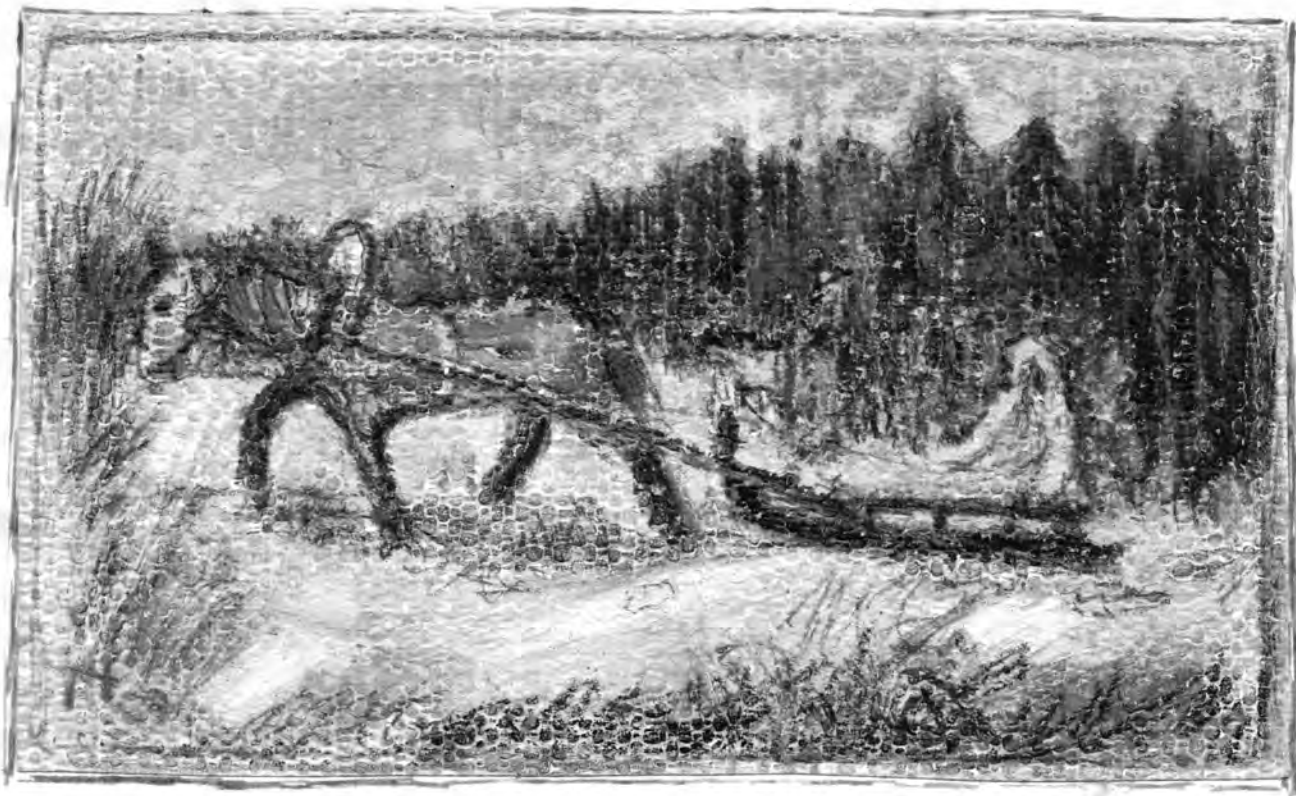
JO SE että kestää, se teki heistä runoilijoita. Saisipa heidät kommentaa vaikka keskustaan.

Näin ajattelee yksi doonjään rintamamies.

Nimimerkki 39.

*Tuhikahita kakkonta on kuvannut luter. Kähönen
yöpö jylhä runoilut, tuhikaholat muuttivat paikko-
jaan tilaantun mukaan, paita numerat säilyivät,*

Muonakuski lähestymässä etulinjakorsua Kaarnaajan maastossa.

Vaarallinen niittyaukko oli ylitettävä siihen metsiköstä rynnättämällä, mutta rantatöyrään kuollut kulma kasvoi sisukasta risukkojuuta pommitusta vastaan. Mutta Ukkolan Heikin mielestä ilma oli siksi "kotjakkaa", että ~~Säki~~ järven polkka ei enää viheltäen lähtenyt.

Kuvitelma vastaiskusta Terenttilän tukikohta kakkoseen helmikuun 21 päivänä 1940. Intiaanipäällikkö kuvaili taistelujaan valkonaamoja vastaan että: "Siinä oli kunniaa", mutta tässä oli kunniankukko laulunsa laulanut. Vihollisen ruumiita oli kasoittaan ja valkoisia oli maamat omillakin joukoilla. Kypärit kolah- tivat yhteen matalissa suojojissa kun pakenevat viholliset erehtyivät suunnasta ja olivat ryörimässä sorakuopan komentokorsulle päin. Päivää ei sanottu vastaan tuli- joille muuta kun kk penkkaan ja liipasinta painamaan. Rintaman vihollisista erotti ojan pohjaan heitetty piikkilanka häkkyrä joka vielä yönpitkään jatkoi vähäisiä hyökkäyksiään. ~~Maan~~ tukikohta oli meidän, mutta pesäkkeen entiset konekiväärimie- het olivat kaikki kaatuneet. (3 miestä)

"39"

71/70

610

Toivo Hangaslahti
Pajin sillankain 33
Lahti

Elämäni pääkirjoitus

Ts -
Taipale
JR 19
5 liuskaa
1 karttapiirros
Kuvapiirroksia

SOTA-ARKISTOON

Lukemut: K. L. Oksa
V. J. J. J.
E. Keuspaari

AIKAKAUSLEHTI

KANSA TAISTELI
- miehet kertovat

Konttori: Helsinki, Korkeavuorenkatu 28
Toimitus: Helsinki, Töölönkatu 35 B 1 b